

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΙΓ΄ ΚΥΚΛΟΣ
Α.Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Εξαιρετική επιτυχία σημείωσαν τα Σεμινάρια Ιστορικο-Φιλοσοφικού Λόγου που διοργανώνει στην πόλη μας το Ινστιτούτο Φιλοσοφικών Ερευνών με διευθυντή τον φιλόσοφο Απόστολο Πιερρή. Τα Σεμινάρια έχουν αναδειχθεί σε μείζον πολιτιστικό γεγονός, συνδυάζοντας υψηλό επίπεδο έρευνας, προχωρημένη κριτική σκέψη και σημαντική απήχηση στην κοινωνία. Η αποδοχή, αλλά και προσέλευση και συμμετοχή του κοινού είναι εντυπωσιακή και μοναδική για τέτοιου είδους επιστημονικές συναντήσεις.

Ο ΙΓ΄ Κύκλος των Σεμιναρίων είχε θεματική ενότητα με τίτλο: «**Ιόνιος γέφυρα: Σχέσεις Δυτικής και Μεγάλης Ελλάδας από την Εποχή του Αποικισμού μέχρι τη Ρωμαϊκή Παγκοσμιοποίηση**».

Ο Κύκλος έκλεισε με μια όγδοη εκτός προγράμματος εκδήλωση. Μίλησε ο διοργανωτής των Σεμιναρίων Απόστολος Πιερρής πάνω στο θέμα:

**Ο Κύκλος και ο Σκοπός της Ιστορίας
Ανοικτά και Κλειστά Συστήματα Κοινωνιών,
Παγκοσμιοποίηση
και Γεωπολιτικές Σταθερές.**

Ακολούθησε μεγάλη συζήτηση.

Ο ομιλητής τόνισε ότι η φιλοσοφία έχει άμεση σχέση με την πραγματικότητα. Ξεκίνησε με τη διαπίστωση ότι ο Νεοελληνισμός (που βρισκόταν σε συνεχή, παρατεταμένη, βαρύτατη και επιδεινούμενη κρίση) μπορεί πια να περνάει την καταληκτική φάση της νόσου του. Το περιέργο μόρφωμα Ευρωπαϊκού εθνικισμού και Ελληνορθόδοξης ιδεοληψίας απέτυχε σε όλους τους τομείς και τις διαστάσεις του. Ούτε εκσυγχρονίστηκε ούτε αποκατέστησε οργανική σχέση με την επικαλούμενη παράδοσή του. Δεν κατάφερε να καταλάβει μια κάποια αξιολογη θέση στο διεθνές γίγνεσθαι. Η παραγωγή έργου είναι απαξιωτική. Αιτία της κοσμοϊστορικής αυτής υποβάθμισης είναι η επικράτηση κλειστού συστήματος δόμησης της κοινωνίας, με ένα κράτος υπερβολικά παρεμβατικό και κατευθυντικό, με βαριά κανονιστικά πλαίσια και με ανελαστικές δομές, με θεσμούς-κατάλοιπα χωρίς πνοή πνεύματος. Έτσι όλα τα συστήματα δυσλειτουργούν, η κοινωνική απόδοση είναι μηδαμινή, ενώ εκτρέφονται συστηματικά διαφθορά και εσωτερική διαπλοκή. Απουσιάζει ο ανοικτός ορίζοντας ελεύθερου ανταγωνισμού. Βασιλεύει η αναξιοκρατία. Τα κλειστά συστήματα, υπό το πρόσχημα προστασίας διωκόμενων αγαθών, διαιωνίζουν την αναξιοκρατία τους ταυτίζοντας θεσμούς με δομές και δομές με ανίκανα πρόσωπα. Πρόσωπα και δομές και θεσμοί θα πάνε όμως έτσι μαζί στον Καιάδα της Ιστορίας σαν μούμιες ζωντανών νεκρών.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ
ΕΡΕΥΝΩΝ

Διευθυντής: Απόστολος Α. Πιερρής

Κολοκοτρώνη 42, Πάτρα 262 21

Τηλ: 2610 241058, Fax: 2610 271269

e-mail: pietrisapost@hotmail.com

Η Πάτρα τις παραμονές της «Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης» (!) δείχνει την γελοιοποίηση της Νεοελληνικής τραγωδίας. Αποτελεί την κωμωδία της Νεοελληνικής μοίρας.

Ούτε η Νεοελληνική τραγωδία ούτε η Πατρινή Κωμωδία όμως ήταν αναγκαίες. Την απόλυτη ευθύνη έχουμε εμείς, η κοινωνία, και προπάντων οι ηγεσίες της. Η θέση της χώρας στην ιστορική γεωγραφία και η θέση του Ελληνισμού στον κόσμο του πνεύματος προδιέγραφαν άλλα μεγέθη για τη δράση μας. Αυτό το τεκμηριώνει και η συγκεκριμένη περίπτωση της Δυτικής Ελλάδας στην αρχαία ιστορία της, που ήταν και το θέμα του Κύκλου μας.

Το Ιόνιο πέλαγος είναι γέφυρα. Γεωπολιτικά συνδέει τις εκατέρωθεν ακτές του. Σαν ανοικτή δίοδος ιδεών, αγαθών, ανθρώπων έδρασε ήδη κατά την εποχή του Χαλκού, όταν επικράτησε ένα ισχυρό σύστημα πολιτικής οργάνωσης, το Μυκηναϊκό (Σεμινάριο Σουέρεφ). Μετά την κατάρρευση του συστήματος συνεχίζεται πολυδιάστατο πλέον πλέγμα επικοινωνιών. Όταν στον Ελλαδικό χώρο γεννιέται το Ελληνικό σύστημα, πάλι εντείνεται το Ιόνιο πεδίο και από χώρους υψηλού δυναμικού, όπως η Αχαΐα, εξακτινώνεται ο μεγάλος απαικισμός προς την άλλη πλευρά, την Ιταλική (Πετρόπουλος). Διαμορφώνεται έτσι «κοινή» Αχαϊκή στην Κάτω Ιταλία (Longo). Χαρακτηριστική περίπτωση είναι η θρησκευτική, φιλοσοφική και πολιτική μεταρρύθμιση/αναγέννηση που συντελείται εκεί από το Πυθαγορικό Κίνημα (Πιερρής). Η ενότητα του Ιονίου Πεδίου εκφράζεται και με το αρνητικό δυναμικό των αντιπαραθέσεων μεταξύ των γειτονικών δυνάμεων κατά το πολυμερισμένο σύστημα των Κλασικών και Ελληνιστικών Χρόνων. Η πολιτιστική «κοινή» παραμένει όμως, όπως με το ιερό του Απόλλωνα στο Άκτιο (Τριάντη). Οι αντιπαραθέσεις και οι πόλεμοι σε έναν ενιαίο χώρο αποτελούν μηχανισμούς επικράτησης του ισχυρότερου, αυτού που μπορεί να οργανώσει το πεδίο σε μια ενότητα. Η Ρώμη πέτυχε την οικουμενική ολοκλήρωση του αρχαίου κόσμου. Ο Οκταβιανός Αύγουστος, μετά τη νίκη του στη ναυμαχία του Ακτίου, ίδρυσε ένα μεγαλόπρεπο τρόπαιο, που αποτελούσε ταυτόχρονα, αφιέρωμα στους θεούς, μνημείο τέχνης και πρόγραμμα ιδεολογίας και προπαγάνδας για τη νέα Αυτοκρατορία και την Ανακαίνιση του Κόσμου (Renovatio Mundi) που αυτή υποσχόταν (Ζάχος). Η Οικουμενική Αυτοκρατορία ήταν τόσο επιτυχής, και η ανθρώπινη εμπειρία σε αυτήν τόσο δυνατή, που η Ιδέα της Ρώμης λειτούργησε έκτοτε συνεχώς στην Ιστορία (Κεσίσογλου): με πολιτικές μετεναρκώσεις (Βυζάντιο, Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία του Γερμανικού Έθνους, Ρωσία), θρησκευτικές (Παπισμός), πολιτιστικές (Αναγέννηση), ακόμη και καρικατούρες (Φασισμός).

Με βάση τη σύνθεση αυτή των συμπερασμάτων του Κύκλου, ο ομιλητής προέβη στη συνέχεια σε μια γενική ανατομία της Ιστορίας. Υπάρχουν τέσσερις θεμελιώδεις παράγοντες που προσδιορίζουν τις ιστορικές εξελίξεις:

A) Γεωπολιτικές σταθερές. Καθορίζουν ενότητες μεγαλύτερου ή μικρότερου συσχετισμού, και έτσι παρέχουν το αντικειμενικό δυναμικό «συμπλοκής» περιοχών σε ενιαία ολοκληρώσιμα πεδία. Τέτοιο είναι το Ιόνιο. Τέτοιο είναι και το Αιγαίο. Όπως και ο ΒαλκανοΜικρασιατικός χώρος κ.ο.κ.

B) Ρυθμός συστολής και διαστολής στην έκταση ολοκλήρωσης. Υπάρχει ένα εκκρεμές μεταξύ ενσποίησης και διασποράς των πεδίων, κάτι σαν τον Εμπεδόκλειο Κύκλο μεταξύ Φιλίας (επικοινωνίας) και Νεί-

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Διευθυντής: Απόστολος Λ. Πιερρής

Καλοκοτρώνη 42, Πάτρα 262 21

Τηλ.: 2610 241058, Fax: 2610 271269

e-mail: pierrisapost@hotmail.com

κους (διαχωρισμού). Έτσι, στο Ιόνιο πεδίο περνάμε εναλλάξ από φάσεις σχετικής ολοκλήρωσης και σχετικής διάσπασης. Και το ίδιο συμβαίνει και σε ευρύτερα πεδία. Ο βαθμός ολοκλήρωσης ενός πεδίου εξαρτάται από την ύπαρξη μιας δύναμης ισχυρής αρκετά ώστε να συγκροτήσει τον χώρο σε ενιαίο σύστημα. Ταυτόχρονα με αυτή την κυκλικότητα ενοποίησης / πολυμερισμού που επαναλαμβάνεται και στο καθολικό επίπεδο, λειτουργεί και μια γραμμική στόχευση της Ιστορίας προς όλο και μεγαλύτερες ολοκληρώσεις (Περσική Αυτοκρατορία – Μ. Αλέξανδρος – Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία), παρ' όλες τις περιοδικές μεταπτώσεις σε διαμερισμένα συστήματα. Ο αρχαίος κόσμος κατέληξε στη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία και ο νεώτερος στην τωρινή, μοναδική πραγματικά παγκόσμια Αμερικανική Ηγεμονία.

Γ) Ένα σύστημα οργάνωσης της ανθρώπινης κοινωνίας μπορεί να είναι κλειστό ή ανοικτό. Ανοικτό είναι αυτό που αφήνει ελεύθερη την ανθρώπινη δραστηριότητα, θεσπίζοντας ένα ελαφρύ και φυσικό σύστημα κανόνων για τη θεσμική της συγκρότηση. Μεγιστοποιεί έτσι την επικοινωνία ιδεών, αγαθών, ανθρώπων, ενώ αφήνει τη δόμηση της κοινωνίας στην αυτοδιευθέτηση των μελών της. Οι δομές που διαμορφώνονται με αυτόν τον τρόπο είναι ευλύγιστες, καταναλώνεται ελάχιστη αρνητική ενέργεια σε τριβές λόγω κακών προσαρμογών και μεγιστοποιείται η συνολική απόδοση του συστήματος, αφού το άτομο ευνοείται να φθάσει στο μέγιστο των δυνατοτήτων του. Τα αρνητικά αποτελέσματα των κλειστών συστημάτων φαίνονται κατ' εξοχήν στη Νεοελληνική πραγματικότητα. Στην Ιστορία υπάρχει μια εναλλαγή κλειστών και ανοικτών συστημάτων, αλλά κυριαρχεί μια ροπή προς ανοικτότερα συστήματα λόγω φυσικής επιλογής: αυτά μπορούν να ενεργοποιήσουν τον άνθρωπο περισσότερο και έτσι να διατηρηθούν περισσότερο. Βεβαίως, κάθε συγκεκριμένο σύστημα υφίσταται τη διαδικασία γήρανσής του, τείνοντας να εκφυλιστεί σε κλειστό. Οι δομές που κάποτε λειτουργούσαν για να προάγουν και εστιάζουν την ανθρώπινη ενέργεια, αποστεώνονται και κατανοούν να την εμποδίζουν. Η παγιοποίηση και σκλήρυνση αυτή των θεσμών σκοτώνει τη φυσική ελευθερία της ζωής. Τότε η ζωή ανατρέπεται το ισχύον σύστημα και το αναδομεί εκ νέου μέσα από φυσικές διαδικασίες αυτοδιευθέτησης.

Δ) Η Γνώση (ικανότητες, δεξιότητες, τέχνη, σοφία) είναι ο κεντρικός πυρήνας της δύναμης και του πλούτου στην ανθρώπινη ιστορία. Ο πόλος που διατηρεί την αιχμή του γνωστικού πεδίου είναι αυτός που επικρατεί και που μπορεί επομένως να οργανώσει πεδία σε ενότητες. Τα δυναμικά πεδία έχουν εστία τη γνώση. Η κίνηση της ιστορίας είναι θέμα γνώσης.

Οι 4 παράγοντες της Ιστορίας συνδέονται μεταξύ τους, αν και η αλληλεπίδρασή τους δεν είναι γραμμική, δημιουργώντας έτσι σύνθετες εξελίξεις. Ιστορικές κινήσεις μακρού βεληνεκού εκπηγάζουν από μια ορισμένη ζώνη της γης, χοντρικά αυτή του βόρειου εύκρατου κλίματος. Η οργάνωση ευρύτερων γεωπολιτικών χώρων, για να διατηρηθεί μακροπρόθεσμα, χρειάζεται περισσεύματα ενέργειας που μόνο η διάρθρωσή της πάνω στις βάσεις φυσικού, ανοικτού, ελεύθερου συστήματος μπορεί να προκαλέσει με τη μεγιστοποίηση της ανθρώπινης απόδοσης που συνεπάγεται. Η πίεση της διεύρυνσης ολοκλήρωσης προς ανοικτότητα μεταφέρεται στο εσωτερικό των υποσυστημάτων, ακόμη και αυτών που έχουν δομηθεί με τις αρχές του κλειστού, προστατευτικού συστήματος. Έτσι π.χ. η Αμερικανική παγκοσμιοποίηση πιέζει για απελευθέρωση το Ευρωπαϊκό σύστημα, αυτό πιέζει με τη σειρά του την Ελλάδα, και η ευεργετική πίεση τελικά μεταφέρεται στο οικονομικό, εκπαιδευτικό κ.λπ.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Διευθυντής: Απόστολος Α. Πιερρίης

Κολοκοτρώνη 42, Πάτρα 262 21
Τηλ: 2610 241058, Fax: 2610 271269
e-mail: pierrisapost@hotmail.com

σύστημα της χώρας. Τέλος, τα ανοικτά συστήματα καλλιεργούν τη γνώση, σπρώχνουν για την προώθηση της αιχμής της, ενώ κερδίζουν ταυτόχρονα από αυτήν ανεβάζοντας το επίπεδο ισχύος και πλούτου.

Σημασία, επομένως, και πρακτική βιωσιμότητα, έχουν ενοποιήσεις πεδίων που διέπονται από τις αρχές της ανοικτής «κοινωνίας» ιδεών, αγαθών, ανθρώπων. Τέτοιες ανοικτές ολοκληρώσεις δεν ομογενοποιούν - αντιθέτως τονίζουν τις ιδιαιτερότητες των συστατικών μερών οι οποίες καλούνται να λειτουργήσουν ως συγκριτικά πλεονεκτήματα σε έναν ευρύτερο και ορθολογικότερο καταμερισμό ρόλων και πόρων. Στις ανοικτές ολοκληρώσεις κινδυνεύουν μόνο οι ψευδεπίγραφες ιδιαιτερότητες, που είναι απλώς προστατευόμενες ανικανότητες καλυπτόμενες υπό μεγαλόσχημες προσχηματικές αξιοληψίες και ιδεοληψίες. Τέτοιες νοσηρότητες όντως αφανίζονται στα ευρύτερα ανοικτά συστήματα.

Η σημερινή Παγκοσμιοποίηση τείνει να ολοκληρώσει για πρώτη φορά στην ιστορία ολόκληρη την ανθρώπινη οικουμένη σε ένα φυσικό, ανοικτό, ελεύθερο σύστημα. Η Δύναμη που αποτελεί την εστία και την εγγύηση του ενοποιούμενου παγκόσμιου πεδίου είναι οι Η.Π.Α. Η Αμερικανική Παγκόσμια Ηγεμονία εμπνέεται από τη μεγάλη αρχή της Ελευθερίας, της ελευθερίας πρωτίστως για το άτομο και την ατομική δράση. Η ελευθερία συνεπάγεται έναν ανοικτό ανταγωνισμό, χωρίς κλειστές διαδικασίες διανομής ρόλων. Ο ανταγωνισμός με τη σειρά του οδηγεί στη μέγιστη αυτοπραγμάτωση τον κάθε άνθρωπο, στην αρχαιοελληνική αριστεία. Και αυτή η ασυμβίβαστη όρεξη και αξίωση για το άριστο, εξασφαλίζει τη μέγιστη απόδοση στο κοινωνικό σύνολο, δημιουργώντας έτσι τη στέρεη βάση για την μακράς πνοής βιωσιμότητα του συστήματος. Οι Αμερικανικές αξίες είναι αυτές που οδήγησαν τις ΗΠΑ στην Παγκόσμια Ηγεμονία. Και οι αξίες αυτές συμπίπτουν ουσιαστικά με τις Αρχαιοελληνικές.

Αλίμονο στα κλειστά κυκλώματα προστασίας, στις αναξιοκρατίες των ελεγχόμενων συστημάτων, στους πολυποίκιλους εγκλωβισμούς της ανθρώπινης δραστηριότητας, στις αφύσικες αποστεωμένες περιοριστικές δομές, στους προδομένους θεσμούς που αφέθηκαν στη νομή ανάξιων καπτήλων υψηλών παραδόσεων, στους κάθε λογής αντιδραστικούς που θέλουν να αναχαιτίσουν ή να ποδηγετήσουν την ακάθεκτη ιστορική πρόοδο με μούμιες και βρικόλακες του παρελθόντος, αλλά και αλίμονο στις κοινωνίες που τους ανέχονται.

Και ουαί τοις υποκριταίς,

Ο αέρας της ελευθερίας φυσά παντού.

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Διευθυντής: Απόστολος Α. Πιερρίδης

Κολοκοτρώνη 42, Πάτρα 262 21

Τηλ: 2610 241058, Fax: 2610 271269

e-mail: pierrisapost@hotmail.com